Techniki optymalizacji

Łukasz Wojnarowski (80164) Tomasz Kujawa (75909)

9 listopada 2010

SPIS TREŚCI 2

α .	, ,
nic	tracci
פנטט	treści

1	Opi	is problemu
2	Ger	nerowanie rozwiązania początkowego (RP)
	2.1	Opis metody
		2.1.1 Słowny
		2.1.2 Pseudokod
	2.2	Wyniki
3		cal search (LS)
	3.1	Opis metody
	3.2	Opis słowny metody
		Pseudokod
	3.4	Wyniki
	3.5	Rysunki najlepszych rozwiazań

1 Opis problemu 3

1 Opis problemu

Rozwiązywany problem jest rozwinięciem *problemu komiwojażera* (TSP - ang. traveling salesman problem), który polega na znalezieniu 4 cykli hamiltona w pełnym grafie ważonym o minimalnej sumie wag.

Dane wejściowe składają się z grafu pełnego $\mathcal{G} = (\mathcal{V}, \mathcal{E})$, gdzie \mathcal{V} to zbiór wierzchołków (można go interpretować jako zbiór punktów na płaszczyźnie), a \mathcal{E} to zbiór krawędzi. Dla każdej z krawędzi $\{v_i, v_j\}: v_i, v_j \in \mathcal{V}$ znana jest waga, będąca odległością pomiędzy wierzchołkami v_i, v_j . Rozwiązaniem problemu są cztery cykle proste

$$w_1, w_2, w_3, \dots, w_{n-1}, w_n ; x_1, x_2, x_3, \dots, x_{n-1}, x_n ; y_1, y_2, y_3, \dots, y_{n-1}, y_n \text{ oraz } z_1, z_2, z_3, \dots, z_{n-1}, z_n,$$

$$(1)$$

które spełniają następujące ograniczenia:

- $w_i \in \mathcal{V}'$,
- $x_i \in \mathcal{V}''$,
- $y_k \in \mathcal{V}'''$
- $z_l \in \mathcal{V}''''$,
- $\mathcal{V}' \cup \mathcal{V}'' \cup \mathcal{V}''' \cup \mathcal{V}'''' = \mathcal{V}$.
- $\mathcal{V}' \cap \mathcal{V}'' \cap \mathcal{V}''' \cap \mathcal{V}'''' = \emptyset$,
- $|\mathcal{V}'| = |\mathcal{V}'''| = |\mathcal{V}''''| = n$, przy założeniu, że $\mathcal{V} = 4n$.

Niech $|v_i, v_j|$ oznacza wagę (koszt przebycia drogi) krawędzi pomiędzy wierzchołkami v_i, v_j . Dla tak zdefiniowanego modelu funkcja celu została określona w następujący sposób:

$$minC = \sum_{i < n}^{i=1} |w_i, w_{i+1}| + |w_n, w_1| + \sum_{i < n}^{i=1} |x_i, x_{i+1}| + |x_m, x_1| + \sum_{i < n}^{i=1} |y_i, y_{i+1}| + |y_m, y_1| + \sum_{i < n}^{i=1} |z_i, z_{i+1}| + |z_m, z_1|$$

$$gdzie |\mathcal{V}| = 4n.$$
(2)

2 Generowanie rozwiązania początkowego (RP)

2.1 Opis metody

Analizowana metoda generowania rozwiązania początkowego to *grupowanie* i następnie *poszukiwanie* najbliższego sąsiada.

2.1.1 Słowny

Metoda rozpoczyna się od losowego wybrania wierzchołka początkowego, na którego podstawie stworzone zostaną grupy. Grupy mają najpierw przydzielane z puli dostępnych wierzchołków elementy początkowe - takie, że środek ciężkości od punktów już wcześniej przydzielonych jest największy. Następnie na podstawie wybranych "liderów" budowane są grupy - tak, że każdy kolejny element dodawany do grupy będzie miał najmniejszą odległość od środka ciężkości grupy. Należy zaznaczyć, że przydział po grupach odbywa się iteracyjnie - tzn. najpierw przydzielamy jeden element do grupy pierwszej, potem jeden element do grupy drugiej i iteracyjnie aż do wyczerpania się elementów nieprzydzielonych do żadnej grupy. Przydział ten jest powtarzany, aż stworzone zostaną 4 grupy o równych licznościach.

Następnie w każdej grupie następuje budowanie ścieżki (cyklu) tak, że przy każdym kroku wybierany jest taki wierzchołek, że jego odległość od środka ciężkości dotychczas wybranych wierzchołków jest

2.1 Opis metody 4

najmniejsza. Algorytm zatrzymuje się, jeśli w grupie nie będzie już nieodwiedzonych wierzchołków. Należy pamiętać, by rozwiązanie uzupełnić o krawędź pomiędzy ostatnim a pierwszym wierzchołkiem - tzn. by waga zwracana uwzględniała połączenie pomiędzy ostatnim, a pierwszym elementem cyklu.

2.2 Wyniki 5

2.1.2 Pseudokod

Poniżej zaprezentowano pseudokod algorytmu opisanego w części 2.1.1.

Generuj rozwiązanie początkowe (\mathcal{V})

```
Generuj podział na grupy()
 2
3
   i \leftarrow 1
4
   for \forall i \ in \{1, 2, 3, 4\}
 5
          do
              v \leftarrow \text{Pobierz Losowy z grupy}(i)
 6
 7
              Przydziel wierzchołek do ścieżki w grupie(v)
 8
    while \exists grupa z nieprzydzielonymi wierzchołkami
 9
10
          do
              next \leftarrow \text{Najbliższy nieprzydzielony wierzchołek dla grupy}(i)
11
12
              Przydziel wierzchołek do ściezki w grupie(next)
13
              i = (i+1)\%5
14
```

W kodzie wykorzystano metode przygotowania grup, która została zaprezentowana poniżej:

```
Generuj podział na grupy(V)
 1 v1 \leftarrow \text{Pobierz Losowo}(\mathcal{V})
 2 v2 \leftarrow \text{Pobierz Najdalszy}(\mathcal{V} \setminus \{v1\})
 3 v3 \leftarrow \text{Pobierz Najdalszy}(\mathcal{V} \setminus \{v1, v2\})
 4 v4 \leftarrow \text{Pobierz Najdalszy}(\mathcal{V} \setminus \{v1, v2, v3\})
 5 Umieść wierzchołek w grupie(v1,1)
 6 Umieść wierzchołek w grupie(v2,2)
 7 Umieść wierzchołek w grupie(v3,3)
 8 Umieść wierzchołek w grupie(v4,4)
 9 \quad i \leftarrow 1
10 while \exists \mathcal{U} \leftarrow wierzchołki nieumieszczone w żadnej grupie
11
            do
                closest\_v \leftarrow Pobierz najbliższy do i-tej grupy (U)
12
13
                UMIEŚĆ W GRUPIE(closest_v,i)
14
                i = (i+1)\%5
15
```

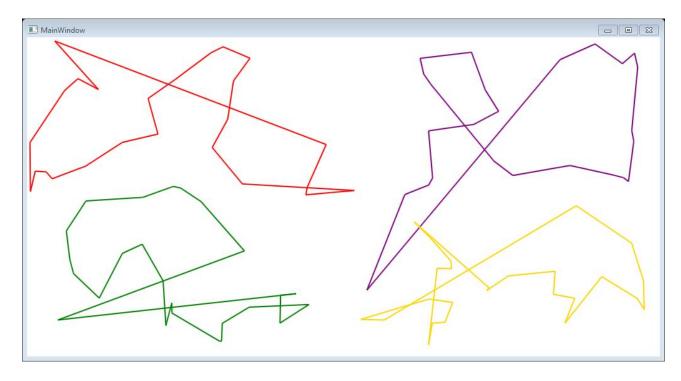
2.2 Wyniki

W tabeli 1 zostały przedstawione uśrednione wyniki dla opracowywanej metody.

instancja	metoda	śr. wart. roz. z 10 pomiarów	mediana	odch. std.	najlepsza wartość
kroA100.txt	NS G	36305,1	35181	$5171,\!589$	30000
kroB100.txt	NS G	36434,7	37189	3499,752	30973

Tabela 1: Uśrednione wyniki pomiarów.

3 Local search (LS) 6

Rysunek 1: Rozwiązanie początkowe dla kroA100.txt

3 Local search (LS)

3.1 Opis metody

Analizowana metoda generowania rozwiązania to rozrywanie (1 ruch) w wersji stromej.

3.2 Opis słowny metody

Proces poszukiwania lokalnego optimum rozpoczyna się od wykonania kroków z opisanego w rozdziale *Generowanie rozwiązania początkowego*. Następnie na takim rozwiązaniu dokonywane jest lokalne przeszukiwanie.

Kroki metody:

- 1. Wybierz wierzchołek i k-1 mu najbliższych wierzchołków.
- 2. Rozerwij łuki wokół tych wierzchołków.
- 3. Rozważ wszystkie możliwe sposoby naprawy do rozwiazania tego problemu.
- 4. Wykonaj ruch, który przynosi najwięcej zysku.

Parametr $k \in 2, 3, 4$ jest definiowany na wejściu programu.

3.3 Pseudokod

Algorytm generowania rozwiązania można zapisać przy pomocy poniższego pseudokodu.

3.4 Wyniki 7

```
Lokalne przeszukiwanie(\mathcal{V}, k)
     rozwiązanie \leftarrow Generuj rozwiązanie początkowe(V)
 2
     while (TRUE)
 3
           \mathbf{do}
 4
               zysk \leftarrow 0
               wybrani \leftarrow Wybierz \ \text{Luki}(k, V)
 5
 6
               mo\dot{z}liwe\_przydziały \leftarrow Generuj możliwe przydziały(wybrani)
 7
               warto\acute{s}\acute{c} \leftarrow \text{Oblicz warto\'s\'c rozwiązanie})
 8
               for \forall ruch in możliwe_przydziały
 9
                     do
                         aktualne\_rozwiązanie \leftarrow Wykonaj ruch(rozwiązanie, ruch)
10
11
                         aktualna\_warto\acute{s}\acute{c} \leftarrow Oblicz Warto\acute{s}\acute{c} rozwiazanie)
12
                         aktualny\_zysk \leftarrow wartość - aktualna\_wartość)
13
                         if aktualny\_zysk \ge zysk
14
                           then
15
                                  zysk \leftarrow aktualny\_zysk
                                  Zapamiętaj ruch(ruch)
16
17
                           else
18
                                  return
19
20
               if zysk > 0
21
                  then
22
                         Wykonaj zapamiętany ruch(rozwiązanie)
23
                  else
24
                         return
25
```

3.4 Wyniki

W tabeli przedstawione zostały zbiorcze wyniki pomiarów:

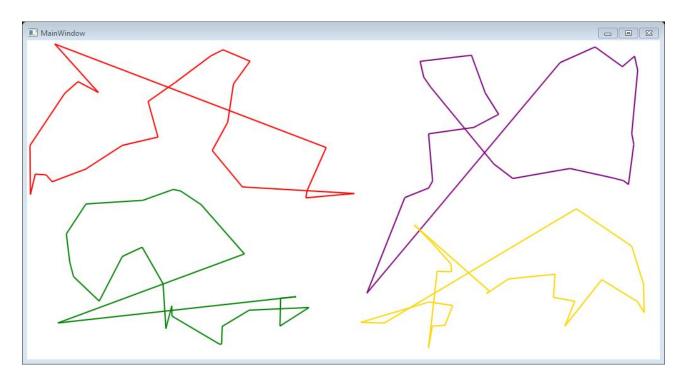
- RP metoda z pierwszego ćwiczenia generowanie rozwiązania początkowego,
- \bullet RP+LS metoda lokalnego przeszukiwania rozpoczynająca się od wygenerowania rozwiązania początkowego zgodnie z zasadami z ćwiczenia numer 1.

instancja	metoda	śr. jakość (odch. standardowe)	śr. czas [ms]	jakość najlepszego przeszukiwania
kroA100.txt	RP	36305 (4995)	0	25893
kroA100.txt	RP + LS	23096 (1121)	123	21359
kroB100.txt	RP	36434 (3452)	0	25421
kroB100.txt	RP + LS	24604 (665)	125	22869

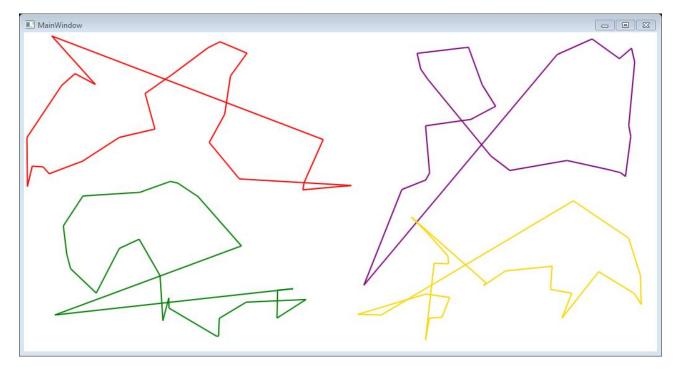
Tabela 2: Uœrednione wyniki pomiarów.

3.5 Rysunki najlepszych rozwiązań

Na poniższych rysunkach przedstawione zostały rozwiązania wygenerowane przy pomocy metody RP + LS.

Rysunek 2: Rozwiązanie RP+LS dla $\mathit{kroA100.txt}$

Rysunek 3: Rozwiązanie RP+LS dla $\mathit{kroB100.txt}$